

Яцишин А.В., Буров О.Ю., Кохан О.В. Онлайн енциклопедії: феномен популярності в сучасному цифровому суспільстві. Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-технічної конференції "Комп'ютерні технології: інновації, проблеми, рішення" (18-20 листопада 2021 р., м. Житомир).

УДК 004.4

Яцишин А.В., д-р. пед. н., с.н.с., пров. наук. співробітник
Буров О.Ю., д-р., тех. н., с.д., пров. наук. співробітник
Кохан О.В. ст. наук. співробітник

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

ОНЛАЙН ЕНЦИКЛОПЕДІЇ: ФЕНОМЕН ПОПУЛЯРНІСТІ В СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Наразі енциклопедії вважають джерелом найповнішого та авторитетного подання інформації з широкого кола питань, еталоном знання та віддзеркалення рівня науки й культури. Ці видання викликають зацікавленість серед найширшого кола читачів. У різних країнах світу триває процес створення онлайн-енциклопедій, зокрема тих, що є мультимедійними аналогами друкованих видань. Мережні енциклопедичні ресурси привабливі як для читачів, оскільки ними зручно користувалися в онлайн-режимі, так і для укладачів, для яких електронна енциклопедія зазвичай не має обмежень в обсягах та видах інформації. У сучасному цифровому суспільстві енциклопедія є технологією поширення довідкових відомостей, які дають змогу оперативно надавати споживачеві великий обсяг фактичного матеріалу [1].

У роботі [3] «онлайн-енциклопедія» визначена, як електронний документ (група документів), як правило, у форматі веб-сайту, що пройшов редакційно-видавничу підготовку, має вихідні відомості та призначений для розповсюдження в середовищі Інтернету в незмінному вигляді.

Сучасні високофункціональні сайти онлайн-енциклопедій передбачають наявність гіпертексту, актуальної щоденної інформації-календаря про відомих осіб, стрічки енциклопедичних новин, інтеграції із соціальними мережами та можливості лишати коментарі в обговореннях статей, біографічних документів, листування, мультимедійних блоків (музеї, 3-d тури аудіо книги), фотогалерей та іконографічних матеріалів (фотодокументів, ілюстрацій з видань), відеоматеріалів (документальних і документально-постановочних фільми) та ін. [2]

Погоджуємося із зазначеним [1], що однією з найважливіших переваг онлайн-енциклопедій є можливість актуалізації довідкової інформації: застарілу інформацію можна постійно редагувати,

видозмінюючи на вимогу часу. Онлайн-енциклопедії в цьому сенсі є гнучкою інформаційно-довідковою системою. Також, особливістю цих видань є мультимедійність (наявність у змісті зображень, аудіо- та відеоматеріалів).

В результаті аналізу [1, 2, 3] визначено, що основними перевагами онлайн-енциклопедій для читачів є:

- ✓ безкоштовний доступ;
- ✓ зручна система пошуку і навігації;
- ✓ мультимедійність;
- ✓ актуалізації довідкової інформації;
- ✓ фрагменти тексту можна копіювати для подальшої роботи з метою цитування;
- ✓ можливість поширення матеріалів енциклопедії (посилання, лінки) на енциклопедичні статті;
- ✓ можливість стати автором енциклопедичної статті (для енциклопедій окремого типу (вільних енциклопедій));
- ✓ обмін досвідом та думками через офіційні сторінки онлайн-енциклопедій в соціальних мережах у режимі реального часу.

У роботі [1] висловлено застереження, що наразі дуже популярними є певний різновид онлайн-енциклопедій, а саме, вікі-енциклопедії. «Варто диференціювати поняття енциклопедія й вікіпедія як різнорідні поняття. Енциклопедія (як електронна, так і паперова) є носієм наукового системного (комплексного) знання. Вікіпедія – це носій несистемного знання, причому доволі часто не захищеного від псевдо- чи ненаукової інформації» [1].

Отже, наразі онлайн-енциклопедії є популярними довідковими ресурсами серед різних категорій користувачів. Оскільки вони мають низку переваг поряд із друкованими енциклопедичними виданнями. Вітчизняними вченими вже створено кілька онлайн-енциклопедій, серед яких «Енциклопедія Сучасної України», «Енциклопедія історії України», «Українська мінералопедія», «Юридична енциклопедія» та ін.

Список використаних джерел:

1. Железняк М. Українська електронна енциклопедистика: тенденції розвитку та місце в інформаційному просторі держави. Енциклопедичний вісник України. 2017. Вип. 8–9. С. 7–21. <https://doi.org/10.37068/evu.8-9.1>.
2. Лупаренко Л. Еволюція відкритих електронних науково-освітніх систем і їх використання у вітчизняному освітньому просторі. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки. 2021. 25(2), 236-272. <https://doi.org/10.32453/pedzbimyk.v25i2.775>.
3. Методичні засади створення паперових і електронних енциклопедичних видань: посібник / НАН України; Інститут енциклопедичних досліджень. – К., 2015. – 252 с. – ISBN 978-966-02-7821-9.